

den Maade, at Afgiften svares af Jordens Værdi i Forhold til Beliggenhed og Brugsværdi, og at alle forøgede Værdier, som bibringes Jorden, ved dygtig Dyrkning og ved at sætte den i høj Kultur tilfalder Brugeren, er der al nødvendig Spore til Udfoldelse af Dygtighed og Energi. Jeg kan ikke tro, at det skulde volde stor Vanskelighed, ja jeg ved, at det ikke kan volde nogen som helst Vanskelighed at vurdere ved Siden af hinanden liggende Jordstykker efter Bonitet og Beliggenhed. Derfor kan det udmærket godt hænde — det ved enhver praktisk Jordbruger —, hvis f. Eks. to Jordbrugere har drevet to ved Siden af hinanden liggende ensartede Ejendomme i en halv Snes Aar, og den ene er dygtig, medens den anden er sløset, at den dygtige da i Løbet af denne halve Snes Aar har tilført sin Jord en Kulturværdi, som bevirker, at hans Afløser kan være vel tjent med at give en Pris for hans Ejendom af indtil 200 Kr. pr. Td. Land mere end for Naboens uden endda at have købt vedkommende Ejendom for dyrt; han har kun betalt en Kulturværdi, som den, der har drevet den, har nedlagt i sit Jordstykke; og den Merværdi maa vedkommende Jordbruger have Lov til at indkassere. Det kan han efter den Brugsform, der er foreslaaet her. Det vil med andre Ord sige, at der er ingen som helst, der er afskaaret fra at faa fuldt Vederlag for sin Dygtighed i den Bedrift, han nu en Gang virker i.

Et andet Spørgsmaal angaaende dette Lovforslag vil jeg gerne nævne. Den Opfattelse har sikkert været raadende hos de fleste at det ikke er nok, at man her søger at gennemføre en Række Forslag, hvorved man vil skaffe Jord frem til mindre Jordbrugere i Landet; det er ikke nok, at man tilbyder Jord under en Brugsform, som stabiliserer vedkommende Jordbrugers Forhold i Fremtiden; den største Vanskelighed at overvinde ligger sikkert i de ganske usædvanlig store Startningsomkostninger, som i Øjeblikket findes. Lovforslaget om Vilkaarene for Brug af Jord i offentligt Eje indeholder Bestemmelser om, hvor store Laan man fra Statens Side vil yde til alle de unge ubemidlede Landbrugere, der under de nuværende Forhold kan komme ind under Loven om Jord til Oprettelse af Husmandsbrug, med andre Ord, hvorledes de ubemidlede Jordbrugere er i Stand til at faa Laan af Staten til samme Rente, som Staten giver. Jeg tror, at vi paa dette Omraade maa ændre Lovforslagets Bestemmelser meget betydeligt, og jeg ved, at man i Landstingets Udvalg vistnok fra

alle Sider er enig om at forhøje Laanesummerne ganske betydeligt. Men jeg tror ikke, det er tilstrækkeligt. Jeg tror ikke en Gang, at det er tilstrækkeligt, at man f. Eks. gaar op til at kunne yde Laan paa indtil 9 000 Kr. til at opføre Bygninger paa et saadant lille Brug. Thi hvis disse 9 000 Kr. skal forrentes af vedkommende Bruger med fuld Rente og Afdrag til Staten, vil det være for stor en Byrde for den enkelte at bære i Fremtiden.

Hvis man vil tage Hensyn til de ekstraordinære Forhold, der for Øjeblikket hersker paa disse Omraader i vort Land, og vil huske, at man fra Statsmagtens Side har tilstaaet Hjælp og Støtte til Byggeforetagender paa Grund af Bolignøden, paa Grund af Arbejdsmangel o. s. v., synes det mig, at der er fuld Berettigelse for at tro, at hvis man ved en Lovgivning som denne skaber Mulighed for, at en Række unge Landbrugere kan starte i Øjeblikket, ved at man skaffer dem Boliger og Arbejde for at faa det mindre Landbrug i Gang, kan Staten være tjent med i Samfundets Interesse at yde dem en Haandsrækning, idet man derved tvinger dem til at starte til Trods for de ekstraordinære Forhold. Jeg har tænkt, at man kunde bruge følgende Fremgangsmaade: Hvis man fastsatte Renten af de Laan, der bliver givet efter disse Forslag, for et Aar ad Gangen, hvis Landbrugsministeren og Rigsdagens Finansudvalg for hvert Aar fastsatte den Rentefod, der var gældende for dette Aars Laan paa Grundlag af, hvad man kunde mene var fuld Forrentning af et passende Byggelaan til normale Byggepriser, saa vilde Tid efter anden, efterhaanden som de usædvanlige Forhold ændres, Renten stige, indtil den naaede at blive fuld Rente og fuldt Vederlag for den Sum, vedkommende laaner af Staten. Jeg tror, at man derved først og fremmest vilde bidrage til at gøre Forholdene taalelige og overkommelige for de unge Landbrugere, man ønsker at sætte i Virksomhed; men tillige vilde Samfundet som Helhed være vel tjent med, at Boligmangelen blev afhjulpet paa dette Omraade, og at der blev sat Arbejder i Gang for Haandværkere. Den Nytte og Værdi, dette vilde have for hele Samfundet, kunde vist godt opveje det Rentetab, som Staten, forhaabentlig kun i de første Par Aar, vil lide ved at gøre Indrømmelser til dem, der starter straks. Jeg tror, at hvis man vil bruge den Fremgangsmaade, vil man med Tryghed kunne tilraade de unge, der kan og vil bestille noget, at give sig i Gang med at være Jordbrugere paa Statens Arealer.